

Elöljáróban

In memoriam Ferge Zsuzsa (1931 – 2024)

*„...a szociálpolitika és a szociális munka lényege a jogok és az emberi méltóság tisztelete, amelyek nélkül nincs élhető, modern, demokratikus társadalom.” (2008)**

Ferge Zsuzsa statisztikus szociológus, akadémikus, elméletalkotó, kutató, oktató, a szociálpolitika és szociális munka egyetemi képzések alapítója. Életműve meghatározó a szociálpolitika és a szociális munka hazai fejlődésében. *„Sikerült részt vennem egy szakma – a szociálpolitika – alapjainak lerakásában, és ebben helyet találni a szociális munkának.” (2008)***

Zsuzsa a Párbeszéd szociális munka folyóirat tudományos tanácsadó testületének is tagja volt. 2014-ben, a folyóirat indulásakor személyesen támogatta egy olyan szociális munka periodika megjelenését, ami teret ad a tudományos és a szakmai eszmecseréknek, vitáknak, mert, ahogy az első szám megjelenésekor írta, *„megbeszélnivalónk végtelenül sok van”*. Köszöntöttük őt a folyóiratban a 85. és a 90. születésnapján és mindig örültünk, amikor visszajelzéseivel segítette a munkánkat.***

Két írást választottunk az emlékezésre, az egyiket ő írta, a másik egy vele készült interjú. Ferge Zsuzsa 2013-ban, a Szociális Munka Napja konferenciára írt levelének gondolatai ma is aktuálisak. Az erkölcsi és anyagi megbecsülés súlyos hiányai a szakmában, a fizetési rangsor végi pozíció, a magasan képzett szociális munkások szükségessége a gyakorlatban és a remény, hogy közös akarattal és cselekvéssel a mostani rossz jóra fordulhat, változatlanul érvényes. A másik írás egy interjú, ami 2010-ben jelent meg a HÁLÓ című szakmai folyóiratban. Az interjú a felsőfokú szociális képzések elindulásának 20 és 25 éves jubileumához kapcsolódott és üzenete, hogy a *„szociális munkához képzettség kell”*, aktuálisabb mint valaha. Az interjúban Zsuzsa felidézti a szociálpolitikus és szociális munkás képzések történetét, a nemzetközi kapcsolódások jelentőségét a hazai képzési programok kidolgozásában és megvalósításában.

Olvasóink egy része személyesen, mások előadásai és írásai alapján ismerik, ismerték Ferge Zsuzsát. A meghatározó tudományos életmű feldolgozásra vár. Ebben a munkában a folyóirat is aktív szerepet kíván vállalni.

* Ferge Zsuzsa: Hogyan jutottam el a szociálpolitikához? Hevenyészett önéletrajzi jegyzetek. In: A szociális szakma digitális archívuma. Letöltési hely: https://www.fszek.hu/szociologia/szszda/elettr_ferge.html

** Ferge Zsuzsa: Hogyan jutottam el a szociálpolitikához? Hevenyészett önéletrajzi jegyzetek. In: A szociális szakma digitális archívuma. Letöltési hely: https://www.fszek.hu/szociologia/szszda/elettr_ferge.html

*** <https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/issue/view/407> <https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/issue/view/637>

Jelen számunk tanulmányai a szakma válsága, a közösség, a másság, a kiszolgáltatottság, a veszteségek és a gondoskodásnak keretet adó állam témákban készültek. Ezek a tanulmányok vitára és diskurzusra adnak lehetőséget és szeretnénk, ha az olvasók egyik vagy másik témára reflektáló cikkeket küldenének a szerkesztőségnek. A *Tanulmányok* rovatban olyan írásokat találunk, amelyek a szakma átalakulásához kapcsolódnak. A válság a nemzetközi térben is jelentkezik, ennek járt utána **Bányai Emőke**, és itthon is mutatkoznak jelei, mint például a gondoskodás kifejezés beépítése a szakmai köztudatba és a jogszabályokba. **Meleg Sándor és Vida Anikó** szerzők tanulmányai az állam szociálpolitikai és ellátási szerepének változásáról szólnak, megvizsgálva ezt, a felelősség szociális törvényben történt változásainak és a törvény parlamenti vitájának elemzésével.

A *Tanulmányok – Kitekintő* rovatban a szociális munka nemzetközileg elismert professzora, **Walter Lorenz** publikációja olvasható angol nyelven. A tanulmány jelentősége, hogy, a szociális munka professzionalizálódásának, legfontosabb fejlődési irányainak történelmi és jelenkori áttekintésével bemutatja a szociális munka és a politikai körülmények bonyolult összefonódását és a szakma globális dilemmákra való reagálását. **Katz Katalin** írásában arra keresi a választ, hogy vajon a társadalmi válságok, krízisek idején az egyének és közösségek hogyan sodródnak bele a szélsőséges helyzetekbe, és mi történik mindeközben a szociális munkával és értékeivel és mi történik a szociális munkással?

A *Módszertan – Hazai pálya* rovat írásai a veszteségek, a kiszolgáltatottság és a másság elfogadásának témáiról szólnak. **Gecse-Simon Orsolya** rámutat arra, hogy a szociális munkások találkoznak veszteségekkel a munkájuk során és nem rendelkeztek elegendő tudással és információval a feldolgozáshoz. A tanulmány a veszteségek feldolgozásának, a gyász kísérésének és a krízisintervenciónak a helyét vizsgálja a szociális munkások praxisában. **Szabó Lajos** írása az idősek kiszolgáltatottságának témáját járja körbe a digitális szolgáltatásokat és az ügyfélszolgálatok gyakorlatát tekintve. Az idősek járatlansága kockázatokat jelent és sokszor a lehetséges veszélyek nem ismerete komolyabb problémákhoz vezet az életükben. **Antal László, Rudas Klaudia Katalin és Vida László** az LMBTQ közösség hazai és nemzetközi elfogadottságát különböző dimenziók mentén vizsgálta kvantitatív adatelemzés és fókuszcsoporthoz tartozó interjú módszerek alkalmazásával. Az eredmények ismeretében megállapítható, hogy az elfogadást befolyásolja a magyarországi politikai-és jogi környezet és a média megjelenés. Ezekon túl fontos szerepet játszik még a család, az oktatási intézmény és a vallás. Mindezek hatást gyakorolnak az elfogadásra és konzerválhatják az előítéleteket és a sztereotípiákat az LMBTQ közösség irányába.

Az *Esettanulmány* rovatban **Fekete Éva** a nyíregyházi Labor Café közösségi kávézó kitalálója és megvalósítója a közösségi tér segítő hálózatának szerveződését ismerteti. A cikkben bemutatott Labor Café együttműködéseinek vizsgálata 2022. február 25. és március 7. között résztvevő megfigyelés, terepmunka és interjú módszerrel történt az orosz–ukrán háború kitörésének első tíz napjában. A tanulmány részletesen kitér a hazai szolidaritási hálózatok és támogatói attitűdök bemutatására a bemutatott események ismertetésével.

A *Tudástár – Recenzió* rovatban **Budai István** összegyűjtötte a Párbeszéd szociális munka folyóiratban 2014 és 2023. között megjelent tanulmányokat és cikkeket, és összefoglalta azok olvasottságát és letöltési adatait. Mivel az ideje a jubileumi 10. éve a folyóiratnak, a

számvetésben képet kapunk arról, hogy az olvasók milyen témákat kedvelnek, melyek a legtöbbször megtekintett és letöltött anyagok a honlapról. A lapszám végén két recenziót közlünk. **Mikula Zsolt** a szociális szakma választás okairól szóló angol nyelvű cikket kritikai recenzióként citálja. **Stumpf- Tamás Ivett és Móri Marianna** pedig a „Spiritualitás és szociális munka” témában megjelent különszámunkról készített recenziót.

Szoboszlai Katalin
főszerkesztő